

Kunnskapsdepartementet

Innspill til revideringen av langtidsplanen for forskning og høyere utdanning

Vi takker for muligheten til å avgi innspill til arbeidet med revidering av langtidsplanen.

I utgangspunktet støtter Utdanningsforbundet de tre overordnede målene for perioden;

- styrket konkurransekraft og innovasjonsevne
- løse store samfunnsutfordringer
- utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet

Vi savner et sterkere fokus på utdanninger av høy kvalitet, og koblingen mellom utdanning og forskning, i de langsiktige prioriteringene. Vi mener at samfunnsfagene og humanioras plass og rolle innenfor forskning og høyere utdanning burde styrkes i langtidsplanen. Både mangfold- og likestillingsperspektivet og bærekraftig utvikling bør integreres bedre i alle de 6 prioriteringene ((1) Hav, (2) Klima, miljø og miljøvennlig energi, (3) Fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester, (4) Muliggjørende teknologier, (5) Et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv, samt (6) Verdensledende fagmiljøer). Vi mener at utdanning bør fremheves under punkt 3 slik at det blir hetende; Fornyelse i offentlig sektor, *styrke utdanning og utvikle* bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester.

Utdanningsforbundets innspill følger den vedlagte malen:

Hva fungerer godt i den nåværende langtidsplanen, og hva fungerer mindre godt?

I langtidsplanen heter det at regjeringen har høye ambisjoner for det norske kunnskapssamfunnet, og at kunnskap og kompetanse er blant de viktigste konkurransefaktorene vi har. Langtidsplanen fungerer godt som en nasjonal føring for prioriteringer innen forskning og høyere utdanning som gir forpliktelser i de årlige statsbudsjettene. Utdanningsforbundet mener at den reviderte planen i langt større grad må ha fokus på forskningsbasert utdanning. Det er et viktig premiss for utviklingen av kunnskapssamfunnet innenfor alle de prioriterte områdene. Vi er særlig opptatt av å synliggjøre behovet for forskning som vil styrke lærerutdanningene. Vårt mål er at lærerne i stadig større grad skal bidra til at elevene får en utdanning som er preget av solid erfaring og

forskningsbasert kunnskap. Lærerutdanningene er med på å legge premissene for framtidens barnehage og skole og dermed har et stort ansvar for/bidrag til samfunnsutviklingen.

Er det temaer og perspektiver som bør reflekteres sterkere i planen?

Ja. Under punkt 2 *Klima, miljø og miljøvennlig energi* bør bærekraftig utvikling inn. I kapittel 4 omtales forskning om klima, miljø og miljøvennlig teknologi. Vi savner at forskningen som omtales i dette kapittelet eksplisitt kobles til begrepet bærekraftig utvikling. I meldingen brukes eksempelvis begrepet miljøtilpasset samfunnsutvikling. Utdanningsforbundet vil trekke fram Brundtlands-kommisjonen definisjon av bærekraftig utvikling som viser til tre ulike dimensjoner: økologisk eller miljømessig bærekraft, sosial bærekraft og økonomisk bærekraft. Det bør derfor også stimuleres til forskning som kan gi kunnskap om hvordan disse tre dimensjonene kan ivaretas som en del av en bærekraftig samfunnsutvikling.

Under punkt 4.3 heter det at «Utdanningene må innrettes slik at de fagfolkene vi utdanner i Norge, blir pådrivere og sentrale aktører i omstillingen». Utdanningsforbundet mener at det etablerte begrepet «utdanning for bærekraftig utvikling» bør benyttes når det er tale om å innrette utdanningene slik at bærekraftig utvikling blir en integrert del av utdanningene.

I lys av den kunnskapen som vi i dag har om det kjønnsdelte utdannings- og arbeidsmarkedet mener vi at likestillingsperspektivet i større grad bør reflekteres i planen.

Hva er de største hindringene for å nå målene i planen, og hvordan kan vi overvinne dem?

Utdanningsforbundet viser til tidligere innspill om behovet for å styrke forskning med relevans for de ulike lærerutdanningene. Vi mener at det er viktig å bruke eksisterende ordninger til å styrke lærerprofesjonen og stimulere til mer forskning på praksis.

De største hindrene ligger i at mange ordninger er lite kjent, de er lite tilgjengelig og det er et økonomisk hinder for mange lærere å kunne delta. Vi mener at alle disse hindrene lar seg overkomme med en bedre systematikk og et bedre samarbeid mellom barnehager, skoler, lokale og nasjonale myndigheter.

En bedre synliggjøring av verdien og betydningen av forskningsbasert lærerutdanning er viktig for å nå målene under punkt 3) Fornyelse av offentlig sektor.

På hvilke områder kan det være behov for nye opptrappingsplaner og/eller virkemidler?

Vi mener at det som helt nødvendig at flere av tiltakene knyttes eksplisitt til lærerprofesjonen, lærernes og lærerutdannernes kompetanse og yrkesutøvelse. Mange lærere i skolen har allerede mastergrad/hovedfag, og grunnskolelærerutdanningen er mastergrad fra høsten 2017. Med referanse til lærernes brede kunnskapsgrunnlag og samfunnsmandat har vi behov for praktiserende lærere med doktorgradskompetanse. Det vil styrke hele profesjonen, gjøre forskningen praksisnær og relevant, og bidra til å fremme kvaliteten i læringsarbeidet. Nasjonal forskerskole for lærerutdanning (NAFOL) er et viktig virkemiddel for å styrke kvaliteten i lærerutdanningene og profesjonen. En sterkere satsing på offentlig PhD må derfor omfatte barnehagen og skolen, slik vi kjenner satsingen på lærerdoktorander i for eksempel Sverige.

Lærerutdannere skal tilby studentene solid og relevant profesjonsrettet og forskningsbasert utdanning. De bør ha erfaring fra feltet de utdanner for. Å rekruttere og beholde dyktige lærerutdannere er helt vesentlig for den lærerutdanningen vi vil ha.

- Hva kan eventuelt prioriteres ned ved fortsatt konsentrert satsing på noen få områder?

Skole, barnehage og utdanning har allerede en beskjeden plass i langtidsplanen, vi finner derfor ikke at det er områder her som kan prioriteres ned.

Med vennlig hilsen

Milena Adam
Seksjonsleder

Astrid Kristin Moen Sund
Seniorrådgiver